

Interspace

mayB

2008

Den 24 till 26 maj var det dags för Interspace - det andra internationella mötet för squats och autonoma fristäder i europa. Det första ägde rum i Dijon i frankrike i november 2007 och denna gång var det till Berlin resan begav sig. Vi var två personer från Malmö och aktivitetshuset Utkanten som åkte dit för att dela med oss av våra erfarenheter av fristäder. Och framför allt för att vi hoppades kunna lära oss och inspireras av andra som har hållt på längre och lyckats etablera platser som har blivit en viktig del av folks privata och politiska liv.

En timmes resa från Berlins centrum ligger det lilla samhället Kesselberg. Vi tog oss enkelt dit via s-bahn och lokalbuss och hoppade av vid landsvägen, mitt i ingenstans. Allt vi såg var skog och åkrar och ett och annat hus och det kändes konstigt att mötet skulle äga rum här - långt från de slitna och grafittiprydda byggnader i centrala Berlin som man annars förknippar med sociala husprojekt.

En sned skylt i början av en grusväg med texten "Interspace" pekade upp i skogen och vi började gå. Efter femhundra meter kom vi fram till en grind och där innanför låg det. Ett tiotal stora stenbyggnader mitt i skogen. Plus en massa vagnar, små trädgårdar, ett vindkraftverk och en reningsdam.

Gården var från början en Stasi-anläggning som bland annat hyste en anläggning för radioavlyssning. Efter murens fall stod stället tomt en tid men ockuperades sen under olika omgångar av människor med olika slags kollektiva och politiska ambitioner. För ett och ett halvt år sen tog gruppen som bodde där då beslutet av försöka köpa gården och marken och lyckades efter mycket om och men efter en del sparande och med privata donationer till hjälp att skrapa ihop de hundra tusen euro som gården och 25 hektar mark kostade. Nu är kollektivet i Kesselberg ett helt autonomt community utan skulder till banken. Här bor nu ett fyrtiotal personer i olika åldrar, plus att många reser hit och bor tillfälligt. Beslut som rör hela stället fattas givetvis gemensamt men i övrigt är graden av socialt kollektivt deltagande frivilligt. Vissa boende håller sig för sig själva och lever sitt eget liv och för andra är det kollektiva en viktig del av vardagen.

Miljötänkandet är påtagligt i Kesselberg. I inbjudan till mötet stod det tydligt att stället är kemikaliefritt och att inga vanliga tvålar eller produkter som innehåller kemikalier får användas på gården. Anledningen är att vattnet som används är från egen brunn och renas genom en biologisk process i en reningsdamm. På Kesselberg finns också ett vindkraftverk som för tillfället är kopplat till det allmänna elnätet, men målet är att bli helt oberoende av det och helt självförsörjande på el.

Förutom bostäder finns i Kesselbergkollektivet ett internetkafé, en verkstad, en konsertlokal, en pub och ett utomhuskök. Inför mötet hade de boende och en massa tillresta volontärer byggt upp en anläggning för disk, en utomhusdusch och en massa dass i skogen som inte var någonting för den pryda. Dassen var nämligen helt öppna framtill och det var bara att vinka och le till dem som gick förbi när man satt och klämde ut den goda maten som serverades under mötet.

På mötet deltog ett hundratal personer från ungefär femton olika länder. De flesta var från europa. Det var ganska spridda åldrar på deltagarna även om medelåldern uppskattningsvis låg på tjugofem. Stämningen var otroligt bra och folk var öppna och schyssta och vi kände oss väldigt välkomna. Så klart att vi umgicks mest med de andra svenskar vi träffade där men det blev ändå mycket snack både under och utanför mötena med folk från andra ställen.

Interspace kickades igång med ett stormöte på vinden i ett av de stora husen där alla som var där fick presentera sina sociala center. Det var stor bredd på de olika slags husprojekten visade det sig. Vissa kom från sqats som mest fungerade som bostäder eller festlokaler medan andra höll på med utåtriktade sociala och politiska projekt. På stormötet presenterades också de frågor som vi skulle diskutera under helgen. Dessa frågor hade samordnats av arrangörerna men hade mailats in på förhand av de som skulle dit.

De frågor som kom att diskuteras under helgen var:

* Hur hanterar vi repressionen mot autonoma center? Och vilka långsiktiga strategier kan vi använda oss av för att försvara de fria utrymmena?

* Vilka nya strategier finns det för att skapa sqats och autonoma utrymmen?

* Hur påverkar det våra utrymmen om vi måste betala hyra till en privat fastighetsägare?

* Varför är fria utrymmen viktiga?

* Hur kan autonoma utrymmen skapa engagemang för sociala kamper i en bredare bemärkelse och hur upprätthålls detta engagemang?

- * Hur kan nätverk byggas mellan olika autonoma projekt?
- * Hur går vi vidare med infrastrukturen som skapades efter mötet i Dijon?
- * Hur kan vi skapa samarbete mellan fria utrymmen i staden och på landsbygden?
- * Vilka strategier finns det för att skapa autonomi i ett större perspektiv, i hela samhället?

den fråga som engagerade mig mest var hur autonoma utrymmen kan skapa engagemang för bredare sociala kamper och därför valde jag den gruppen. Vi var cirka femton personer som satte oss ner i gräset för att dela med oss av våra erfarenheter och spåna idéer. För de allra flesta handlade den utåtriktade sociala kamp som de hittills hade medverkat i mest om att ha en god kontakt med grannarna. I övrigt vände sig aktiviteterna mest inåt mot den egna rörelsen. Många uttryckte bitterhet över de sociala centrens slutenhet och subkulturella framtoning. Det var tydligt hur mycket alla önskade att sociala center kunde vara någonting mera, kunde erbjuda någonting mera och med engagemang och aktiviteter liksom sträcka ut en hand mot grupper och personer som inte självmant skulle hitta dit. Det var tydligt hur mycket vilja det finns att på riktigt skapa trovärdiga politiska arenor och våga ta i sociala frågor som den autonoma vänstern ofta överlåter till andra. Som en kille uttryckte det: "vi är jävligt bra på att fixa fester men väldigt dåliga på att göra andra saker." Vi var alla överens om att vi måste bli bättre på att "ta oss ut på gatorna" och visa folk vilka vi är och vad vi gör. Förutsatt då att vi faktiskt gör någonting.

På vissa ställen hade man gjort försök med att jobba med asylfrågor, bland annat genom att låta asylsökande skriva sig på det sociala centrets adress för att lättare kunna kommunicera med myndigheter. Men ofta hade det varit svårt att få dessa personer att hitta dit eller att upprätthålla kontakterna med dem som hade gjort det. På nästan alla ställen fanns också någon form av folkkök och free shops. Ibland också kaféer och filmkvällar. Men dessa var också i de flesta fall mest till för den egna rörelsen även om vissa hade en del hemlösa besökare som kom och kåkade gratismaten ibland.

Jag frågade gruppen hur allmänheten i deras städer ser på det de gör och om folk ser husprojekten som politiska eller till och med anarkistiska. Många svarade att folk nog ser dem mer som sqattare än som anarkister och att det är svårt både att få människor att hitta dit och att ta dem på allvar. Vi pratade om att allting har blivit ganska omvänt. Nu funkar det nästan alltid så att det är platsen, huset, som kommer i första hand och de sociala aktiviteterna som kommer i andra hand. När så ett husprojekt faller samman genom bristande engagemang eller vräkning faller också aktiviteterna. Egentligen borde det ju vara så att de politiska projekten utgör basen och att huset mest fungerar som en plats där dessa kan ta form. Politiken borde alltså överleva husen men så fungerar det sällan i verkligheten. Allting börjar därför om hela tiden på nya platser och det blir svårt att skapa kontinuitet i de politiska verksamheterna. Hus kommer och går och människor kommer och går. Då blir det svårt att göra politik som verkligen kan förändra någonting. Kanske är det visioner som saknas. Kanske borde vi lägga vårt krut på dem och börja prata om vad vi tror att vi politiskt kan åstadkomma i våra städer, vilka sociala och politiska frågor vi vill jobba med och hur vi vill jobba med dem och sen utifrån det bygga upp våra fristäder.

De enda i gruppen som verkligen kände att de hade lyckats med att nå ut var gänget från Poznan i polen. De berättade att de brukade arrangera möten på offentliga platser och bjuda in folk till diskussion. De hade också vid flera tillfällen samarbetat med andra organisationer, bland annat fackföreningar. Dessutom har de själva tagit initiativ till en oberoende fackförening som kallas "workers initiative". Poznangänget tyckte att de hade lyckats tona ner det subkulturella även om de ibland också arrangerade punkspelningar och annat som hör den autonoma rörelsen till. Därför upplevde de att det faktiskt fanns ett rätt stort intresse för det de håller på med och att de blir tagna på allvar.

Jag hade gärna diskuterat den här frågan hela mötet men diskussionsgruppen splittrades efter några timmar eftersom folk ville diskutera andra frågor. Full av idéer och en blandning av uppgiventhet och hopp satt jag ändå och pratade en del med några av de andra svenskarna om just de här grejerna resten av dagen och vi kom fram till att vi borde börja samarbeta mer mellan de svenska städer som har någon form av socialt center. Genom att känna av vi är en del av någonting större kan vi kanske stärka oss själva och börja tro att vi faktiskt kan åstadkomma en förändring. Någonting måste i alla fall hända. Vi förändrar inte samhället genom att arrangera fester och supa med likasinnade. Det var vi väldigt överens om.

Den första dagen var uppslutningen stor i de olika diskussionsgrupperna men med tiden mattades engagemanget av en smula och folk ville mest sitta i solen och prata fritt. Eftersom vi var tvugna att åka hem en dag tidigare fick vi aldrig möjlighet att höra utvärderingen av mötet. Men känslan var ändå att folk kände sig inspirerade, stärkta och hoppfulla av alla samtal och möten med andra som vill samma saker, även om det är stora och jobbiga saker vi alla har att ta tag i, inte minst när det kommer till repression och vräkningshot. Jag tycker att det var skönt att känna att nästan alla ställen tampas med samma problem och att det inte bara är vi som gör "fel" när vi till exempel misslyckas med att nå ut till fler människor. Det finns en stor rörelse där ute med mycket vilja och engagemang och om vi stödjer varandra och kämpar sida vid sida och inser att vi delar både misslyckanden och framgångar och vågar prata om det så kan vi nog nå rätt långt. Men jag tror att det hänger på att vi inte fokuserar allt för mycket på våra hus i sig, utan vad och vilka vi kan fylla dem med. För har vi ingen sån plan blir husen mest tomma skal, eller små privata lekstugor för ett fåtal och frågan är om det utgör ett särskilt stort hot mot samhällsordningen.

Som jag har förstått det är det ännu inte klart vilka som kommer att vara värdar för nästa Interspace. Men håll ögonen öppna och åk dit!

Det Anarkistiska Biblioteket

mayB
Interspace
2008

Tidningen Brand #3 2008

www.anarkistiskabiblioteket.se